

**Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького**

Методичні рекомендації

**щодо розроблення навчальних планів підготовки фахівців за
ступенем вищої освіти «Бакалавр» у Мелітопольському державному
педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького**

Запоріжжя, 2023 рік

Методичні рекомендації щодо розроблення навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти фахівців за ступенем вищої освіти «Бакалавр» у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького складено на підставі Закону України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» (зі змінами), наказів МОН України від 26.01.2015 р. № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік», від 16.07.2018 р. № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти», від 01.02.2021 р. № 128 «Про затвердження Вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм», від 11.01.2022 р. № 1006 «Деякі питання розміщення державного (регіонального) замовлення, поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), спеціалізацій та присвоєння професійних кваліфікацій педагогічних працівників закладами фахової передвищої, вищої освіти», листів МОН України від 11.03.2015 р. № 1/9-120 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін», від 13.03.2015 р. № 1/9-126 «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році», від 25.09.2015 р. № 1/9-454 «Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах», від 05.06.2018 р. № 1/9-377 «Щодо надання роз'яснень стосовно освітніх програм», постанов Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами), від 09.12.2015 р. № 1045 «Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України» (зі змінами), стандартів вищої освіти України, листа Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 25.05.2021 р. № 364 «Щодо вибору форм атестації здобувачів вищої освіти», Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького», «Положення про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького», а також рішення Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького від 07.06.2023 р., протокол № 14 / Уклад.: О.В. Котенко, В.С. Валипич, І.О. Стряпченко. Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2023. 25 с.

Рекомендовано Науково-методичною радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 2 від 12.10.2023 р.).

1. Загальні положення

1.1. Методичні рекомендації щодо розроблення навчальних планів підготовки фахівців за ступенем вищої освіти «Бакалавр» у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького регламентують порядок розроблення, структуру та змістовність навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (далі – Університет).

1.2. Навчальний план є основним нормативним документом, що розробляється на основі освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною спеціальністю та визначає перелік і обсяг освітніх компонентів (навчальні дисципліни, практики, курсові роботи, модулі тощо) у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС), послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми контролю.

У межах однієї освітньої програми підготовки здобувачів за освітнім ступенем бакалавра навчальні плани розробляються:

- за нормативним терміном навчання: для прийому на перший курс на базі повної загальної середньої освіти, на старші курси на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти для очної і заочної форми;

- за скороченим терміном навчання для прийому на перший курс на основі НРК5 для очної і заочної форми.

1.3. Навчальний план розробляється групою розробників освітньої програми, до складу якої входять: гарант освітньої програми; члени групи розробників освітньої програми зі складу науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, роботодавців (за згодою) і проходить єдиний порядок узгодження та затвердження.

1.4. Навчальний план складається за структурою, єдиною для всіх галузей знань, спеціальностей, освітніх програм відповідно до додатків 3, 4.

1.5. Навчальний план за заочною формою навчання є похідним від навчального плану відповідної освітньої програми підготовки фахівців за денною формою навчання. Перелік освітніх компонентів, їх загальний обсяг у годинах та кредитах ЄКТС, види підсумкового контролю та форми атестації в навчальних планах за заочною формою навчання мають повністю збігатися з відповідними значеннями навчального плану денної форми навчання.

1.6. Проєкт навчального плану, підписаний гарантом освітньої програми, завідувачем випускової кафедри, директором інституту /деканом факультету, схвалений на засіданні вченої ради інституту/факультету (з обов'язковим зазначенням номеру протоколу засідання вченої ради інституту/факультету, на якому він був затверджений, і дати проведення засідання), подається гарантом до навчального відділу для погодження. Після позитивного проходження

експертизи в навчальному відділі проєкт навчального плану підписується начальником навчального відділу та повертається гаранту. Гарант освітньої програми подає копію проєкту освітньої програми разом з навчальним планом та іншими документами на розгляд науково-методичної ради Університету та комісії Вченої ради Університету з експертизи якості освітніх програм спеціальностей. Після отримання рішень науково-методичної ради Університету та комісії Вченої ради Університету з експертизи якості освітніх програм спеціальностей гарант освітньої програми подає освітню програму разом з навчальним планом на розгляд і затвердження Вченою радою Університету.

Навчальний план затверджується Вченою радою Університету (відповідно до встановленого Університетом порядку), підписується головою Вченої ради, засвідчується печаткою Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету з наступного навчального року.

1.7. Затверджений у встановленому порядку один примірник навчального плану зберігається у навчальному відділі, другий – у директораті інституту/деканаті факультету, за необхідності, в інших підрозділах Університету.

1.8. Навчальний план є чинним протягом усього терміну навчання здобувачів певного року набору. Порядок оновлення освітньої програми та модифікації навчального плану регламентовано «Положенням про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

2. Структура навчального плану

2.1. Загальні реквізити :

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ			
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького			
ЗАТВЕРДЖЕНО			
вченою Радою МДПУ імені Богдана Хмельницького			
Голова Вченої ради			
_____ ініціали та прізвище голови Вченої ради			
(протокол № _____ від " _____ " _____ 20 _____ року)			
НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН			
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)	На основі	повної загальної середньої освіти
Галузь знань	###	Освітня кваліфікація	Бакалавр ###
Спеціальність	###	Професійна кваліфікація	значається лише за наявності
Освітньо-професійна програма	###	Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти "Бакалавр "
Форма навчання	денна або заочна		Спеціальність ###
Термін навчання	3 роки 10 місяців		Освітня програма "###"
			Професійна кваліфікація (за наявності)

Навчальний план затверджується Вченою радою Університету з проставленням грифа затвердження. Гриф затвердження (підпис, ініціали та прізвище голови Вченої ради, номер протоколу, дата) розташовується у правому верхньому куті першого аркуша документа. Підпис голови Вченої ради скріплюється гербовою печаткою Університету.

Шифр та назва галузі знань, код та найменування спеціальності повинні відповідати Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266, та внесених змін до неї.

Термін навчання за освітнім ступенем бакалавра на основі повної загальної середньої освіти складає 3 роки 10 місяців, на основі НРК5 – 2 роки 10 місяців або 1 рік 10 місяців. Тривалість навчання за заочною формою навчання з певної освітньої програми встановлена такою самою, як і при навчанні за очною формою навчання.

За нормативним терміном навчання навчальні плани розробляються на основі повної загальної середньої освіти, за скороченим терміном навчання – на основі НРК5.

Назва освітньої кваліфікації формується з назви ступеня вищої освіти та найменування спеціальності.

Особам, які здобули ступінь бакалавра за спеціальностями галузі знань 01 Освіта/Педагогіка присвоюється професійна кваліфікація відповідно до наказу МОН України від 11.11.2022 року № 1006 «Деякі питання розміщення державного (регіонального) замовлення, поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), спеціалізацій та присвоєння професійних кваліфікацій педагогічних працівників закладами фахової передвищої, вищої освіти».

Присвоєння професійних кваліфікацій має бути обґрунтоване відповідністю результатів навчання за програмою підготовки вимогам професійного стандарту (за його відсутності – освітній програмі) та за умови виконання психолого-педагогічної підготовки. Присвоєння додаткової кваліфікації обумовлюється наявністю відповідної практичної підготовки і

підтверджується окремою формою підсумкової атестації (як правило, кваліфікаційний екзамен).

Назва кваліфікації у дипломі складається з інформації про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність (предметну спеціальність, спеціалізацію), освітню програму та в певних випадках – професійну кваліфікацію.

I. Графік освітнього процесу

1. Графік освітнього процесу денної форми навчання оформлюється у вигляді таблиці, у якій обов'язково вказано курси навчання за відповідною освітньою програмою, на кожний з яких прописано (відповідними позначками) термін аудиторного навчання, практики, екзаменаційні сесії, канікули, атестації.

Курс	Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень				Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень				Липень				Серпень							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
I																																																				
II																																																				
III																																																				
IV																																																				

ПОЗНАЧЕННЯ: □ – аудиторне навчання; Е – екзаменаційна сесія; Н – навчальна практика; В – виробнича практика; К – канікули; А – атестація

Встановлені позначки: □ – аудиторне навчання, Е – екзаменаційна сесія, К – канікули, Н – навчальна практика, В – виробнича практика, А – атестація.

Побудова графіка освітнього процесу за очною формою відповідає таким вимогам:

- навчальний рік розпочинається, як правило, 1 вересня і становить 52 тижні;
- навчальний рік поділяється на 2 семестри, кожен з яких завершується екзаменаційною сесією;
- сукупна тривалість семестрів упродовж навчального року становить, як правило, 40 тижнів (з них не менше 2 тижнів у кожному семестрі – екзаменаційні сесії);
- канікули встановлюються двічі на навчальний рік (крім випускного курсу) загальною тривалістю не менше 8 календарних тижнів, але не більше 12 тижнів;
- аудиторне навчання, практика, екзаменаційні сесії, атестація повинні закінчуватися не пізніше 30 червня;
- тривалість аудиторного навчання, як правило, складає 35 тижнів на навчальний рік (перший семестр – 15 тижнів, другий – 20 тижнів), але може бути змінена у випадку проведення практик або зменшення кількості тижнів екзаменаційної сесії;
- на зимову екзаменаційну сесію виділяється 2 тижні; на літню – 2 тижні (якщо заплановано 2 екзамени) і 3 тижні (якщо заплановано 3-4 екзамени);
- практики можуть проводитися як до, так і після екзаменаційних сесій;

- тривалість підсумкової атестації становить 2 тижні.

2. Заочна форма здобуття вищої освіти – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час навчально-екзаменаційних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в міжсесійний період.

Графік освітнього процесу заочної форми навчання оформлюється у вигляді таблиці, у якій обов'язково зазначаються курси навчання за відповідною освітньою програмою, на кожний з яких прописано (відповідними позначками) термін самостійного оволодіння освітньою програмою (освітні компоненти: навчальні дисципліни, навчальні практики, курсові роботи), навчально-екзаменаційні сесії, виробничі практики, атестації, канікули тощо.

Курс	вересень				жовтень				листопад				грудень				січень				лютий				березень				квітень				травень				червень				липень				серпень								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
I					С									Н	Н	Н	С	К	К	К	С																								К	К	К	К	К	К	К	К	
II					С										С	К	К	К	С							В	В																			К	К	К	К	К	К	К	К
III					С										С	С	К	К	К	С					В	В	В	В																		К	К	К	К	К	К	К	К
IV					С										С	С	К	К	К	С					В	В	В	В																		А	А						

ПОЗНАЧЕННЯ: □ - самостійне оволодіння освітньою програмою, С - навчально-настановча та навчально-екзаменаційна сесія, В - виробничі практики, Н - навчальна практика, К - канікули, А - атестація

Встановлені позначки: □ – самостійне оволодіння освітньою програмою, С – навчально-настановча та навчально-екзаменаційна сесія, В – виробничі практики, Н - навчальна практика, А – атестація, К – канікули.

Графік освітнього процесу заочної форми навчання відповідає таким вимогам:

- навчальний рік розпочинається 1 вересня і становить 52 тижні;
- навчальний рік поділяється на 2 семестри: у першому семестрі проводяться осіння сесія, яка має установчий характер, та зимова сесія, яка є навчально-екзаменаційною; у другому семестрі проводиться весняна сесія, яка є навчально-екзаменаційною.
- сукупна тривалість семестрів упродовж навчального року (курсу) не може бути меншою за 40 тижнів;
- канікули встановлюються двічі на навчальний рік (крім випускного курсу) загальною тривалістю не менше 8 календарних тижнів;
- тривалість навчально-настановчих та навчально-екзаменаційних сесій складає на I-II курсі – 5 тижнів, на III-IV курсі – 6 тижнів;
- навчальна (педагогічна) та виробничі практики проводяться у міжсесійний період, складання заліку планується на період наступної навчально-екзаменаційної сесії;
- навчальна практика з фаху може плануватися як у період самостійного оволодіння освітньою програмою, так і під час навчально-екзаменаційної сесії;
- практика, навчально-настановча та навчально-екзаменаційні сесії, атестація повинні закінчуватися не пізніше 30 червня;
- тривалість підсумкової атестації становить 2 тижні.

II. Зведені дані про бюджет часу, тижні

Денна форма навчання

Курс	Аудиторне навчання	Екзаменаційна сесія	Практика	Атестація	Канікули	Разом
1	35	5			12	52
2	32	5	3		12	52
3	30	5	5		12	52
4	26	4	8	2	3	43
разом	123	19	16	2	39	199

Заочна форма навчання

Курс	Самостійне оволодіння освітньою програмою	Навчально-настановна навчально-екзаменаційна сесія	Практика	Атестація	Канікули	Разом
I	33	5	2/1*		12	52
II	33	5	2		12	52
III	30	6	4		12	52
IV	28	6	4	2	3	43
Разом	124	22	12/1*	2	39	199

* навчальна практика проводиться під час навчально-екзаменаційної сесії

Зведені дані про бюджет часу оформлюються у вигляді окремої таблиці, у якій основні види роботи, що зазначені у графіку освітнього процесу, кількісно узагальнюються по кожному курсу навчання та в цілому за весь період навчання. Загальний термін навчання – 199 тижнів за 4 роки навчання (52+52+52+43).

Навчальна практика, яка планується паралельно з аудиторним навчанням на денній формі або під час навчально-екзаменаційної сесії на заочній формі навчання, у колонці «Практика» позначається * і як окремі тижні у колонці «Разом» не рахується.

III. Практика

Назва практики	Семестр	Тижні
навчальна (з фаху)	5	2
виробнича (з фаху)	8	6

Планування проведення практик подається у вигляді таблиці, у якій зазначаються назви та види практики (навчальна з плавання, виробнича (педагогічна), виробнича (з фаху) тощо), їх розподіл за семестрами та тривалість у тижнях.

IV. Атестація

Форма атестації	Семестр
Кваліфікаційна робота	8
Комплексний кваліфікаційний екзамен	8

Відомості про атестацію здобувачів вищої освіти відображаються у вигляді таблиці, де вказано форму атестації відповідно до стандарту та семестр, на який заплановано атестацію.

V. Факультативні дисципліни

Назва навчальної дисципліни	Розподіл навчальних годин на тиждень за курсами і семестрами							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Іноземна мова	2	2	2	2				
Фізичне виховання (спортивні секції за напрямами)					2	2	2	2

Факультативні освітні компоненти «Іноземна мова» (1-4 семестри), «Фізичне виховання (спортивні секції за напрямами)» (5-8 семестри) плануються у формі факультативних дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти очної форми навчання у кількості 2 години на тиждень і оформлюються у вигляді окремої таблиці, у загальне число кредитів ЄКТС і до плану освітнього процесу не включаються, форм підсумкового контролю не мають.

VI. План освітнього процесу

План освітнього процесу складається з таких блоків: обов'язкові освітні компоненти освітньої програми (максимум 75% від загального обсягу кредитів ЄКТС), вибіркові освітні компоненти (не менше 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС), позакредитних освітніх компонентів

План освітнього процесу містить відомості про:

Графа №	
1	Шифр обов'язкових компонентів відповідно до освітньої програми
2	Назва обов'язкових освітніх компонентів відповідно до освітньої

	програми (у тому числі атестація)
3-4	Розподіл за семестрами форм контролю (екзамен або залік)
5	Розподіл за семестрами практик (навчальних та виробничих). Вказується, у якому семестрі проводиться практика
6	Розподіл за семестрами курсових робіт. Вказується, у якому семестрі виконується робота
7	Кількість кредитів ЄКТС на освітній компонент (визначається шляхом ділення загального обсягу годин з освітнього компоненту на ціну кредиту)
8	Загальний обсяг годин з кожного освітнього компоненту за весь нормативний (скорочений) термін (сума колонок 9, 14, 15)
9	Загальний обсяг аудиторних годин (сума колонок 10; 11; 12,13 або добуток аудиторних годин і кількості тижнів аудиторного навчання у кожному семестрі)
10-13	Розподіл бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять (лекції, лабораторні, практичні, семінарські) з кожного освітнього компоненту (розраховується пропорційно кількості тижнів аудиторного навчання у кожному семестрі та аудиторних годин на тиждень)
14	Час, відведений на самостійну роботу студентів із числа загального обсягу годин освітнього компоненту (колонка 8 - (сума колонок 9 і 15))
15	Час, відведений на практичну підготовку студентів
16-23	Кількість тижнів аудиторного навчання у кожному семестрі згідно з графіком освітнього процесу та розподіл аудиторних годин на тиждень за курсами і семестрами з конкретного освітнього компоненту

У формі навчального плану (Додаток 3, 4) числа в графах наведені як приклад для заповнення.

3. Нормативно-методичні засади розробки навчального плану

3.1. Змістовність навчального плану визначається освітньою програмою.

Обсяг освітньої програми за освітнім ступенем бакалавра складає 240 кредитів ЄКТС.

Кредит ЄКТС – це одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

Кредити визначаються на кожний освітній компонент освітньої програми (освітні компоненти, індивідуальні заняття, практики тощо) і відображають обсяг часу, необхідний для опанування цього компоненту і досягнення очікуваних результатів навчання.

Навчальний час здобувача вищої освіти визначається кількістю облікових одиниць часу, відведеного на реалізацію освітньої програми підготовки. Обліковими одиницями навчального часу здобувача вищої освіти є академічна година, навчальний день, навчальний тиждень, навчальний семестр, навчальний курс, навчальний рік.

Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин.

Навчальний день – складова частина навчального часу здобувача вищої освіти тривалістю не більше 9 академічних годин. Навчальний тиждень – складова частина навчального часу здобувача вищої освіти тривалістю 45 академічних годин (1,5 кредити) за навчальним планом.

Аудиторне тижневе навантаження з обов'язкових, вибіркових освітніх компонентів і практик, які відбуваються паралельно з освітнім процесом, не повинно перевищувати 24 години.

Визначення навчального часу для навчально-настановчих і навчально-екзаменаційних сесій на заочній формі навчання здійснюється на основі загальної кількості днів оплачуваної відпустки, що згідно з чинним законодавством, надається працівникам, які успішно навчаються і поєднують роботу з навчанням. Сумарна тривалість сесій на навчальний рік на заочній формі навчання складає 30 календарних днів на I-II курсах та 40 календарних днів на III-IV курсах.

Оскільки, тривалість робочого дня 6 академічних годин, то:

30 к.д.* 6годин = 180 аудиторних годин на рік – як правило, 10% від загальної кількості годин освітнього компонента за освітньою програмою на I-II курсах;

40 к.д.* 6годин =240 аудиторних годин на рік – як правило, 13% від загальної кількості годин освітнього компонента за освітньою програмою на III-IV курсах.

Загальна, сумарна кількість на весь період навчання, таким чином

становить 840 годин.

Навчальний семестр – складова частина навчального часу здобувача вищої освіти, що закінчується підсумковим контролем. Розподіл кредитів між семестрами одного навчального року визначається пропорційно до кількості робочих тижнів (як правило, семестровий бюджет часу першого семестру складає $1,5 \text{ кредити} \times 17 \text{ тижнів} = 25,5 \text{ кредитів}$; семестровий бюджет часу другого семестру складає $1,5 \text{ кредити} \times 23 \text{ тижні} = 34,5 \text{ кредитів}$).

Навантаження одного навчального року становить 60 кредитів ЄКТС.

3.2. Навчальний план за нормативним терміном навчання повинен включати перелік обов'язкових освітніх компонентів для здобувачів освітнього ступеня бакалавра (Додаток 1), затверджений рішенням Вченої ради Університету від 07.06.2023 року протокол № 14.

Розподіл обов'язкових освітніх компонентів за семестрами наведено у Додатку 2. Група розробників може змінювати семестр, але з дотриманням парного або непарного. Відповідно і кількість годин на тиждень можуть змінюватися залежно від кількості тижнів аудиторного навчання у семестрі.

3.3. При поєднанні двох спеціальностей (предметних спеціальностей) в одній освітній програмі освітні компоненти кожної спеціальності (предметної спеціальності) повинні бути включені в обов'язковий блок.

У навчальних планах освітні компоненти, які є однаковими в освітніх програмах, створених на базі поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), і передбачають присвоєння додаткової кваліфікації, плануються в однакових семестрах (парному або непарному) і з однією кількістю кредитів ЄКТС та годин тижневого навантаження.

3.4. При складанні навчальних планів у межах інституту/факультету та споріднених спеціальностей вивчення однієї і тієї ж навчальної дисципліни планується в одному і тому ж семестрі (парному або непарному) з метою об'єднання потоків.

3.5. Вивчення всіх обов'язкових навчальних дисциплін завершується заліком або екзаменом. На кожну екзаменаційну сесію планується, як правило, 2 – 4 екзамени.

3.6. Загальна кількість освітніх компонентів (обов'язкових та вибіркового з урахуванням практик та курсових робіт, якщо вони є окремим освітнім компонентом) не повинна перевищувати 16-ти на навчальний рік.

Зменшення кількості навчальних дисциплін і практик професійної та практичної підготовки може бути реалізовано шляхом поєднання їх змісту, який має спільну предметну спрямованість.

3.7. Мінімальний обсяг обов'язкової навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Середній обсяг навчальної дисципліни на семестр 4 кредити ЄКТС ($60 \text{ кредитів ЄКТС} / 16 \text{ освітніх компонентів} = 4 \text{ кредити ЄКТС}$), оптимальний обсяг – 5-6 кредитів ЄКТС. Великі за обсягом навчальні дисципліни можуть поділятися на модулі, яким також встановлюються кредити ЄКТС.

Обсяги обов'язкових освітніх компонентів мають бути пропорційними їх

участі у забезпеченні досягнення заявлених результатів навчання та враховувати обґрунтоване поєднання годин навчальних занять із самостійною роботою здобувача вищої освіти.

Обсяг аудиторної роботи здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить не менше 1/3 та не більше 1/2 загального обсягу часу, відведеного на опанування певного освітнього компоненту. Орієнтовно кількість годин аудиторних занять в одному кредиті ЄКТС для здобувачів освітнього ступеня бакалавра може становити від 50% до 33%. При визначенні кількості годин, що виносяться на аудиторне вивчення освітнього компоненту, планувати ціле парне число кратне тижням семестру, у якому викладається освітній компонент з округленням у більшу сторону.

Частка годин аудиторних занять на заочній формі навчання з кожної освітнього компоненту становить на I, II курсах не менше 10% від загальної кількості годин освітнього компонента, на III, IV курсах – не менше 13%.

При розробці навчального плану заочної форми навчання потрібно враховувати такий розподіл аудиторних годин обов'язкових освітніх компонентів для здобувачів освітнього ступеня бакалавра:

Історія та культура України і європейської інтеграції: 6 л.+ 4 сем.;

Практичний курс української мови: 10 пр.;

Іноземна мова: 28 пр.;

Право: 6 л.+4 сем.;

Соціальна філософія М.1. Філософія: 4 л.+2 сем.; М.2. Соціологія: 4л.+2 сем.;

Філософія: 6 л.+4 сем.;

Психологія комунікацій: 6 л.+6 пр.;

Проектний менеджмент: 6 л.+6 пр.;

Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці

М.1 – БЖД: 4 л.+4 пр.

М.2 – Цивільний захист: 4 л.+4 пр.

М.3 – Охорона праці – 4 л.+4 пр.;

Інформаційно-цифрові технології: 4 л.+6 пр.;

Психологія

М.1. Вікова психологія: 4л.+2пр.

М.2. Педагогічна психологія: 4л.+2пр.;

Вікова фізіологія та валеологія: 6л.+6пр.;

Педагогіка

М1. Історія педагогіки: 4л+2пр.

М.2. Дидактика: 4л+2пр.

М.3. Теорія виховання:4л+2пр.

М.4. Основи педмайстерності:4л+2пр.

На навчальну практику (з фаху), яка проходить під час навчально-екзаменаційних сесій заочної форми навчання, планується 2 аудиторні години на кожні 1,5 кредити.

У сумі за рік кількість аудиторних годин не повинна перевищувати 180 на I-II курсах та 240 на старших.

Обсяг самостійної роботи здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить не менше 1/2 та не більше 2/3, для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання не менше 3/4 загального обсягу часу, відведеного для вивчення конкретного освітнього компоненту.

3.8. Курсові роботи плануються залежно від вимог освітньої програми. Протягом навчального року здобувач може виконувати не більше однієї курсової роботи. При цьому написання курсових робіт здобувачами I курсу за нормативним терміном навчання не планується, а у випускному семестрі може бути передбачено лише за умови відсутності у плані дипломної (кваліфікаційної) роботи. Кількість курсових за весь період навчання не регламентовано.

Якщо курсова робота є складовою освітнього компоненту, то на неї виділяється не менше 1 кредиту ЄКТС в межах обсягу кредитів, що виділено на цей освітній компонент та оцінюється загальною комплексною оцінкою.

Якщо курсова робота є окремим освітнім компонентом освітньої програми, вона обов'язково пов'язується з певною навчальною дисципліною освітньої програми, в навчальному плані на неї передбачається 3 кредити ЄКТС, вона враховується в число 16 освітніх компонентів на рік, оцінюється диференційованим заліком.

Аудиторна робота на виконання курсової роботи не передбачається, час в годинах на виконання курсової роботи відноситься до самостійної роботи здобувача.

Кредити ЄКТС передбачені на курсові роботи на заочній формі навчання розподіляються на період самостійного оволодіння освітньою програмою та навчально-екзаменаційну сесію.

3.9. Тривалість практики планується залежно від вимог освітньої програми і кваліфікації.

Якщо навчальна практика є складовою навчальної дисципліни, то вона виділяється в плані як окремий модуль і на один тиждень її проведення виділяється 1,5 кредити ЄКТС в межах обсягу кредитів, що виділено на цей освітній компонент та оцінюється загальною комплексною оцінкою.

Якщо навчальна практика є окремим освітнім компонентом, то на один тиждень її проведення виділяється 1,5 кредити ЄКТС, форма контролю – залік.

На один тиждень проходження виробничої практики виділяється 1,5 кредити ЄКТС, форма контролю – диференційований залік, за винятком виробничої практики в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, де формою контролю є залік.

Мінімальний обсяг виробничої практики, за рахунок обов'язкової складової, становить не менше 6 тижнів для спеціальностей галузі 01 Освіта/Педагогіка та 4 тижні для інших галузей. Виробнича практика (педагогічна/з фаху), як правило, планується у VIII семестрі. У зв'язку з

присвоєнням професійної кваліфікації «Викладач закладу фахової передвищої освіти» на спеціальностях галузі 01 Освіта/Педагогіка у 8 семестрі три тижні виділяється на виробничу практику в закладах фахової передвищої освіти.

Якщо практика проводиться після екзаменаційної сесії, то форма контролю планується у наступному семестрі.

Кредити, відведені на практику, можуть бути виділені у повному обсязі на один тиждень (або кілька тижнів згідно освітньої програми), або розподілені пропорційно на всі тижні навчального семестру.

Тривалість практики на тиждень розраховується за формулою:

$$K_{\text{пр}} = \frac{\frac{1}{3} * \Gamma_{\text{кр}}}{K_{\text{тиж}}}$$

де:

$K_{\text{пр}}$ - кількість годин практики на тиждень,

$\Gamma_{\text{кр}}$ - кількість годин за кредитами на практику (кількість кредитів*30 годин),

$K_{\text{тиж}}$ – кількість тижнів аудиторного навчання в семестрі.

Розраховану $K_{\text{пр}}$ округлюємо до цілого значення (в більшу сторону).

На приклад:

На I курсі в II семестрі - 20 тижнів аудиторного навчання. Практика планується (4 тижні) 6 кредитів (6*30=180 годин),

$$K_{\text{пр}} = \frac{\frac{1}{3} * 180}{20} = 3 \text{ год.}$$

Розраховуємо тижневе навантаження з викладання дисциплін у семестрі:

24 (тижневе навантаження) – 3 години = 21 годин.

У розкладі занять виділятиметься 1 день щотижнево протягом цього семестру.

Навчальна (педагогічна) та виробнича практика здобувачів вищої освіти за заочною формою навчання проводяться у міжсесійний період без відриву від виробництва за відповідними індивідуальними планами.

Кредити ЄКТС, відведені на навчальні практики (з фаху) на заочній формі навчання, можуть розподілятися між періодом самостійного оволодіння освітньою програмою та навчально-екзаменаційною сесією. У випадку, коли навчальна практика (з фаху) проходить під час навчально-екзаменаційної сесії, навчальним планом передбачається 2 аудиторні години на кожні 1,5 кредити ЄКТС.

3.10. Час, що витрачається на підготовку та складання проміжного та підсумкового контролю, розподіляється між окремими навчальними дисциплінами пропорційно до їхнього обсягу та становить 25% від загального обсягу навчальної дисципліни і в навчальних програмах враховується як складова самостійної роботи.

Приклад можливого розподілу часу на вивчення навчальної дисципліни:

3.11. Атестація здійснюється після завершення навчання і в навчальному плані на кожну форму атестації виділяються кредити ЄКТС.

Форма атестації	Кількість кредитів ЄКТС у навчальному плані
Атестаційний екзамен (и)	3 кредити ЄКТС
Дипломна (кваліфікаційна) робота	6 кредитів ЄКТС
Атестаційний екзамен + дипломна (кваліфікаційна) робота	7,5 кредитів ЄКТС

Форми атестації:

- для спеціальностей, у яких є стандарт вищої освіти – за стандартом;
- для спеціальностей, у яких відсутній стандарт, атестація проводиться у формі комплексного (атестаційного) екзамену (ів);
- якщо у стандарті вказано кваліфікаційна робота або атестаційний екзамен – група розробників на етапі оновлення освітньої програми визначає форму проведення, вибираючи один варіант із двох запропонованих;
- у разі присвоєння додаткової кваліфікації для спеціальностей галузі 01 Освіта/Педагогіка проводиться атестаційний екзамен з додаткової спеціальності (предметної спеціальності, спеціалізації).

Кредити, відведені на підготовку дипломної (кваліфікаційної) роботи, можуть бути виділені у повному обсязі на один тиждень (або кілька тижнів згідно освітньої програми) і у графіку освітнього процесу ці тижні мають бути зазначеними або розподілені пропорційно на всі тижні навчального (-их) семестру (-ів) і окремо у графіку освітнього процесу не зазначаються. В останньому випадку під час планування розкладу занять на останньому курсі один день (або декілька, відповідно до вимог освітньої програми) щотижнево

передбачається для підготовки дипломної (кваліфікаційної) роботи.

Якщо атестація проводиться у формі:

- *Атестаційний (i) екзамен (u)* у графі 1 плану освітнього процесу шифр не вказується, у графі 2 – Атестація (підготовка та складання атестаційного екзамену), у графі 7 – 3 кредити ЄКТС.

- *Дипломна (кваліфікаційна) робота* у графі 1 шифр за ОП не вказується, у графі 2 – Атестація (підготовка та захист дипломної (кваліфікаційної) роботи), у графі 7 – 6 кредитів ЄКТС.

- *Атестаційний екзамен + дипломна (кваліфікаційна) робота*: передостанній рядок обов'язкової частини – у графі 1 шифр за ОП не вказується, у графі 2 – Атестація (підготовка та захист дипломної (кваліфікаційної) роботи), у графі 7 – 6 кредитів ЄКТС.

Останній рядок обов'язкової частини – у графі 1 шифр не вказується, у графі 2 – Атестація (підготовка та складання атестаційного екзамену), у графі 7 – 1,5 кредити ЄКТС.

У графіку освітнього процесу кваліфікаційна (дипломна) робота завершує атестацію відповідного освітнього рівня.

3.12. Загальний обсяг вибіркового освітніх компонентів має складати не менше 60 кредитів ЄКТС. Назва та шифр вибіркового освітнього компоненту в навчальному плані не зазначається. Освітній компонент вибіркової частини планується в обсязі 4 кредитів ЄКТС, 3 год. на тиждень. Вивчення вибіркового освітніх компонентів, як правило, починається з III семестру.

Усі освітні компоненти вибіркової частини повинні мати форму контролю – залік.

3.13. Навчальна дисципліна «Фізичне виховання» включається до всіх навчальних планів (за винятком освітніх програм «Середня освіта. Фізична культура», «Середня освіта. Географія. Фізична культура», «Тренерська діяльність в обраному виді спорту») як позакредитна. Формами контролю з цього освітнього компоненту є заліки у II та IV семестрах.

Загальна кількість годин навчальних занять з фізичного виховання визначається залежно від тривалості семестрів з розрахунку 2 години на тиждень (не враховуючи начиточний тиждень) упродовж I-IV семестрів. Зазначені години зазначаються у плані як практичні заняття, самостійна робота не передбачається. Загальне навантаження та практичні заняття з фізичного виховання в загальний бюджет часу за навчальним планом не враховується. Позакредитний освітній компонент не враховується у загальну кількість навчальних дисциплін.

До навчального плану за заочною формою навчання заняття з фізичного виховання не вносяться.

4. Особливості розробки навчального плану освітньої програми підготовки фахівців за скороченим терміном навчання

4.1. Навчальний план за скороченим терміном навчання розробляється для здобувачів вищої освіти, які зараховані на перший курс на основі НРК5.

4.2. Основою для розробки такого навчального плану є затверджена освітня програма за відповідною спеціальністю освітнього ступеня бакалавра та освітня програма освітнього ступеня молодшого бакалавра або додаток до диплому молодшого бакалавра особи, яка бажає здобувати освіту на наступному освітньому рівні підготовки.

4.3. При розробці навчального плану слід враховувати наступне:

4.3.1. Університет має право визнавати та перезараховувати кредити ЄКТС, отримані в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти, за відсутності стандарту – не більше 120 кредитів ЄКТС.

4.3.2. Визнані та перезараховані Університетом освітні компоненти та відповідні кредити ЄКТС, які здобувач вищої освіти опанував у межах попередньої освітньої програми підготовки, до навчального плану за скороченим терміном навчання не включаються.

4.3.3. При виникненні академічної розбіжності з освітнього компоненту: різниця за обсягом (менша кількість кредитів ЄКТС), різниця за змістом (між освітнім компонентом, з якого особа атестована раніше, і відповідного йому освітнього компоненту чинного навчального плану, різниця між результатами навчання) вона включається до навчального плану за скороченим обсягом навчання із зазначенням цієї розбіжності згідно «Положення про організацію освітнього процесу у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» та «Положення про перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Наприклад, освітній компонент «Статистика» вивчався за освітнім ступенем молодшого бакалавра у кількості 3 кредитів ЄКТС, а в освітній програмі підготовки здобувачів за освітнім ступенем бакалавра – 9 кредитів ЄКТС. Тоді в навчальний план вноситься освітній компонент «Статистика» і проставляється кількість годин та кредитів ЄКТС, що становлять різницю на основі різниці змісту навчання (програмних результатів навчання) згідно з освітньою програмою підготовки здобувачів за освітнім ступенем бакалавра. Кредити, які не ввійшли до навчального плану, перезараховуються у встановленому порядку.

4.3.4. Освітні компоненти, які особою не вивчалися на попередньому рівні підготовки, включаються до навчального плану і повністю вивчаються.

Додаток 1
до методичних рекомендацій щодо розроблення
навчальних планів підготовки фахівців за
ступенем вищої освіти «Бакалавр» у МДПУ імені
Богдана Хмельницького

Обов'язкові компоненти освітньої програми для здобувачів освітнього ступеня бакалавра

Назва дисципліни/факультет	філологічний	Інформатики, математики та економіки	ННСПМО	Природничо-географічний	Хіміко-біологічний
Класичні спеціальності					
Історія та культура України і європейської інтеграції 3 кредити	+	+	+	+ крім 032 Історія та археологія	+
Практичний курс української мови 3 кредити	+	+	+	+	+
Іноземна мова 9 кредитів		+	+	+	+
Право 3 кредити <i>На вибір гаранта (з обґрунтуванням у матрицях ОП)</i>	+	+	+	+ крім 081 Право	+
Соціальна філософія М. 1. Філософія. М.2. Соціологія 3 кредити	+	+ крім 054 Соціологія; 033 Філософія	+	-	+
Філософія 3 кредити	-	-	-	+	-
Психологія комунікацій 3 кредити	+	+	+ крім 053 Психологія; 231 Соціальна робота	+	+
Проектний менеджмент 3 кредити <i>На вибір гаранта (з обґрунтуванням у матрицях ОП)</i>	+	+ крім 054 Соціологія; 073 Менеджмент	+ крім 053 Психологія; 231 Соціальна робота	+	+
Інформаційно-цифрові технології 3 кредити <i>На вибір гаранта (з обґрунтуванням у матрицях ОП)</i>	+	+ крім 122 Комп'ютерні науки	+	+	+
Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці М.1 – БЖД 1 кредит М. 2 – Цивільний захист – 1кредит М. 3 – Охорона праці – 1 кредит 3 кредити	+	+	+	+	+

Продовження Додатку 1
до методичних рекомендацій щодо розроблення
навчальних планів підготовки фахівців за
ступенем вищої освіти «Бакалавр» у МДПУ імені
Богдана Хмельницького

Педагогічні спеціальності					
Історія та культура України і європейської інтеграції 3 кредити	+	+	+	+	+
Практичний курс української мови 3 кредити	+	+	+	+	+
Іноземна мова 9 кредитів	+	+	+	+	+
Право 3 кредити <i>На вибір гаранта (з обґрунтуванням у матрицях ОП)</i>	+	+	+	+	+
Соціальна філософія М. 1. Філософія. М.2. Соціологія 3 кредити	+	+	+	-	+
Філософія 3 кредити	-	-	-	+	-
Психологія М. 1. Вікова психологія М. 2. Педагогічна психологія 3 кредити	+	+	+	+	+
Проектний менеджмент 3 кредити <i>На вибір гаранта (з обґрунтуванням у матрицях ОП)</i>	+	+	+	+	+

Продовження Додатку 1
до методичних рекомендацій щодо розроблення
навчальних планів підготовки фахівців за
ступенем вищої освіти «Бакалавр» у МДПУ імені
Богдана Хмельницького

Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці М. 1 – БЖД 1 кредит М. 2 – Цивільний захист – 1 кредит М.3 – Охорона праці – 1 кредит 3 кредити	+	+	+	+	+
Інформаційно-цифрові технології 3 кредити <i>На вибір гаранта (з обґрунтуванням у матрицях ОП)</i>	+	+	+	+	+
Педагогіка М. 1. Історія педагогіки М.2. Дидактика М.3. Теорія виховання М.4. Основи педмайстерності М.5. Навчальна практика 9 кредитів	+	+	+	+	+
Вікова фізіологія та валеологія 3 кредити <i>На вибір гаранта (з обґрунтуванням у матрицях ОП)</i>	+	+	+	+	+

Додаток 2
до методичних рекомендацій щодо розроблення
навчальних планів підготовки фахівців за
ступенем вищої освіти «Бакалавр» у МДПУ імені
Богдана Хмельницького

Обов'язкові компоненти освітньої програми для здобувачів освітнього ступеня бакалавра

• Хіміко-біологічний факультет • Факультет інформатики, математики та економіки • Природничо-географічний факультет	
1 семестр	2 семестр
<i>Практичний курс української мови – 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; екзамен	<i>Інформаційно-цифрові технології – 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; залік
<i>Історія та культура України і європейської інтеграції - 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; екзамен	
<i>Вікова фізіологія та валеологія – 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; залік	
3 семестр	4 семестр
<i>Педагогіка з навчальною практикою – 6 кр.;</i> 3 год. на тиждень; залік Модуль 1. Історія педагогіки – 2 кр. Модуль 2. Дидактика – 1 кр. Модуль 5. Навчальна практика – 3 кр.	<i>Педагогіка з навчальною практикою – 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; екзамен Модуль 3. Теорія виховання – 1 кр. Модуль 4. Основи педмайстерності – 2 кр.
	<i>Соціальна філософія – 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; екзамен Модуль 1. Філософія Модуль 2. Соціологія
	<i>Філософія – 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; екзамен
<i>Психологія – 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; екзамен Модуль 1. Вікова психологія Модуль 2. Педагогічна психологія	<i>Психологія комунікацій – 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; залік
5 семестр	6 семестр
<i>Право – 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; залік	
<i>Іноземна мова – 2 кр.;</i> 2 год. на тиждень	<i>Іноземна мова – 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; залік
7 семестр	8 семестр
<i>Іноземна мова – 2 кр.;</i> 2 год. на тиждень	<i>Іноземна мова – 2 кр.;</i> 2 год. на тиждень; екзамен
<i>Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці – 3 кр.;</i> 3 год. на тиждень; залік Модуль 1. Безпека життєдіяльності Модуль 2. Цивільний захист Модуль 3. Охорона праці	
<i>Проектний менеджмент – 3 кр.;</i> 2 год. на тиждень; залік	

Продовження Додатку 2
до методичних рекомендацій щодо розроблення
навчальних планів підготовки фахівців за
ступенем вищої освіти «Бакалавр» у МДПУ імені
Богдана Хмельницького

• Філологічний факультет	
• Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти	
1 семестр	2 семестр
<i>Інформаційно-цифрові технології – 3 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; залік	<i>Історія та культура України і європейської інтеграції - 3 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; екзамен
<i>Вікова фізіологія і валеологія – 3 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; залік	<i>Практичний курс української мови – 3 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; екзамен
3 семестр	4 семестр
<i>Педагогіка з навчальною практикою – 6 кр.</i> ; 3 год. на тиждень; залік Модуль 1. Історія педагогіки – 2 кр. Модуль 2. Дидактика – 1 кр. Модуль 5. Навчальна практика – 3 кр.	<i>Педагогіка з навчальною практикою – 3 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; екзамен Модуль 3. Теорія виховання – 1 кр. Модуль 4. Основи педмайстерності – 2 кр.
<i>Соціальна філософія – 3 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; екзамен Модуль 1. Філософія Модуль 2. Соціологія	
<i>Психологія – 3 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; екзамен Модуль 1. Вікова психологія Модуль 2. Педагогічна психологія	<i>Психологія комунікацій – 3 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; залік
5 семестр	6 семестр
<i>Право – 3 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; залік	
<i>Іноземна мова – 2 кр.</i> ; 2 год. на тиждень	<i>Іноземна мова – 3 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; залік
7 семестр	8 семестр
<i>Іноземна мова – 2 кр.</i> ; 2 год. на тиждень	<i>Іноземна мова – 2 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; екзамен
<i>Проектний менеджмент – 3 кр.</i> ; 2 год. на тиждень; залік	<i>Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці – 3 кр.</i> ; 3 год. на тиждень; залік Модуль 1. Безпека життєдіяльності Модуль 2. Цивільний захист Модуль 3. Охорона праці

